

Sylogizmy

Zadania treningowe z informacją zwrotną o poprawności odpowiedzi oraz z podpisanymi przesłankami oraz konkluzją:

1. Prawidłowy wiarygodny, w instrukcji wiedza.

Przesłanka 1 - wszystkie psy są chowlikami

Przesłanka 2 - żadne zaskrońce nie są chowlikami

Konkluzja - żadne zaskrońce nie są psami

2. Nieprawidłowy niewiarygodny w instrukcji logika.

Przesłanka 1 - żadne bżązy nie są pieczarkami

Przesłanka 2 - niektóre grzyby są bżazami

Konkluzja - wszystkie meble są pieczarkami

3 Prawidłowy niewiarygodny w instrukcji logika.

Przesłanka 1 - Niektóre tequile są bagerami

Przesłanka 2 - Wszystkie bagery są budynkami

Konkluzja - Niektóre tequile są budynkami

3 Nieprawidłowy wiarygodny w instrukcji wiedza.

Przesłanka 1 - Niektóre uzmy są jastrzębiami

Przesłanka 2 - Wszystkie uzmy są kwiatami

Konkluzja - Żadne kwiaty nie są jastrzębiami

Sylogizmy, zestaw pierwszy.

Sylogizmy spójne.

Prawidłowe wiarygodne:

1.
 Żadne nepki nie są owadami
 Wszystkie tuńczyki są nepkami
 Żadne tuńczyki nie są owadami
2.
 Wszystkie cebule są bynerami
 Żadne działa nie są bynerami
 Żadne cebule nie są działami
3.
 Wszystkie hyrbety są meblami
 Niektóre hyrbety są regałami
 Niektóre meble są regałami
4.
 Niektóre budynki są pażetami
 Wszystkie pażety są wieżowcami
 Niektóre budynki są wieżowcami

Nieprawidłowe niewiarygodne:

1.
 Wszystkie strzysła są psami
 Niektóre teriery są strzysłami
 Żadne teriery nie są psami
2.
 Żadne biurowce nie są midionami
 Wszystkie gady są midionami
 Niektóre biurowce są gadami
3.
 Niektóre awlasy są meblami
 Wszystkie awlasy są sofami
 Żadne sofy nie są meblami
4.
 Wszystkie drzewa są haćbami
 Żadne haćby nie są pszczołami
 Niektóre drzewa są pszczołami

Sylogizmy niespójne.

Prawidłowe niewiarygodne:

1.

Żadne kebury nie są instrumentami

Wszystkie perkusje są keburami

Żadne perkusje nie są instrumentami

2.

Wszystkie żaby są rosakami

Żadne płazy nie są rosakami

Żadne żaby nie są płazami

3.

Wszystkie bakarty są aligatorami

Niektóre bakarty są warzywami

Niektóre warzywa są aligatorami

4.

Niektóre grzyby są lidami

Wszystkie lidy są wróblami

Niektóre grzyby są wróblami

Nieprawidłowe wiarygodne:

1.

Wszystkie łynki są ptakami

Niektóre ważki są łynkami

Żadne ważki nie są ptakami

2.

Żadne statki nie są rólgami

Wszystkie jachty są rólgami

Niektóre statki są jachtami

3.

Niektóre tylany są skrzypcami

Wszystkie tylany są kwiatami

Żadne kwiaty nie są skrzypcami

4.

Wszystkie działa są gałsanami

Żadne gałsany nie są armatami

Niektóre działa są armatami

Sylogizmy, zestaw drugi.

Sylogizmy spójne.

Prawidłowe wiarygodne:

1. Figura pierwsza, niepreferowana kolejność terminów w konkluzji:

Niektóre owlawki są grzybami

Żadne maślaki nie są owlawkami

Niektóre grzyby nie są maślakami

2. Figura pierwsza, preferowana kolejność terminów w konkluzji:

Żadne fastagny nie są kamienicami

Niektóre budynki są fastagnami

Niektóre budynki nie są kamienicami

3. Figura czwarta, preferowana kolejność terminów w konkluzji:

Niektóre ptaki są kuszorami

Żadne kuszory nie są bocianami

Niektóre ptaki nie są bocianami

4. Figura czwarta, niepreferowana kolejność terminów w konkluzji:

Żadne rzekotki nie są skolpami

Niektóre skolpy są płazami

Niektóre płazy nie są rzekotkami

Nieprawidłowe niewiarygodne:

1. Figura pierwsza, preferowana kolejność terminów w konkluzji:

Niektóre paldery są drzewami

Żadne wierzby nie są palderami

Niektóre wierzby nie są drzewami

2. Figura pierwsza, niepreferowana kolejność terminów w konkluzji:

Żadne muasta nie są żółwiami

Niektóre gady są muastami

Niektóre żółwie nie są gadami

3. Figura czwarta, niepreferowana kolejność terminów w konkluzji:

Niektóre statki są hilzakami

Żadne hilzaki nie są kutrami

Niektóre kutry nie są statkami

4. Figura czwarta, preferowana kolejność terminów w konkluzji:

Żadne żonkile nie są wiekrzami

Niektóre wiekrze są kwiatami

Niektóre żonkile nie są kwiatami

Sylogizmy niespójne.

Prawidłowe niewiarygodne:

1. Figura pierwsza, niepreferowana kolejność terminów w konkluzji:

Niektóre obzy są świerkami

Żadne drzewa nie są obzami

Niektóre świerki nie są drzewami

2. Figura pierwsza, preferowana kolejność terminów w konkluzji:

Żadne patercjały nie są alkoholami

Niektóre koniaki są patercjałami

Niektóre koniaki nie są alkoholami

3. Figura czwarta, preferowana kolejność terminów w konkluzji:

Niektóre karpie są wetnami

Żadne wetny nie są rybami

Niektóre karpie nie są rybami

4. Figura czwarta, niepreferowana kolejność terminów w konkluzji:

Żadne warzywa nie są kamfertami

Niektóre kamferty są brokułami

Niektóre brokuły nie są warzywami

Nieprawidłowe wiarygodne:

1. Figura pierwsza, preferowana kolejność terminów w konkluzji:

Niektóre sparże są owczarkami

Żadne psy nie są sparżami

Niektóre psy nie są owczarkami

2. Figura pierwsza, niepreferowana kolejność terminów w konkluzji:

Żadne chłomki nie są owadami

Niektóre trzmiele są chłomkami

Niektóre owady nie są trzmielami

4. Figura czwarta, niepreferowana kolejność terminów w konkluzji:

Niektóre gitary są zdomiejami

Żadne zdomieje nie są instrumentami

Niektóre instrumenty nie są gitarami

4. Figura czwarta, preferowana kolejność terminów w konkluzji:

Żadne meble nie są połoskami

Niektóre połoski są komodami

Niektóre meble nie są komodami

Sylogizmy niespójne utworzone z sylogizmów spójnych z zestawu pierwszego oraz drugiego, wykorzystane do testów wiarygodności konkluzji.

Sylogizmy proste

Nieprawidłowe wiarygodne, utworzone z wykorzystaniem konkluzji z problemów prawidłowych wiarygodnych:

Wszystkie norki są owadami
 Niektóre tuńczyki są norkami
 Żadne tuńczyki nie są owadami

Niektóre bynery są cebulami
 Wszystkie bynery są działami
 Żadne działki nie są cebulami

Żadne meble nie są hyrbetami
 Wszystkie regały są hyrbetami
 Niektóre meble są regałami

Wszystkie budynki są pażetami
 Żadne pażety nie są wieżowcami
 Niektóre budynki są wieżowcami

Prawidłowe niewiarygodne, utworzone z wykorzystaniem konkluzji z problemów nieprawidłowych niewiarygodnych:

Żadne strzysła nie są psami
 Wszystkie teriery są strzysłami
 Żadne teriery nie są psami

Wszystkie sofory są midionami
 Żadne meble nie są midionami
 Żadne sofory nie są meblami

Wszystkie awlasy są gadami
 Niektóre awlasy są biurowcami
 Niektóre biurowce są gadami

Niektóre drzewa są haćbami
 Wszystkie haćby są pszczołami
 Niektóre drzewa są pszczołami

Sylogizmy złożone.

Nieprawidłowe wiarygodne, utworzone z wykorzystaniem konkluzji z problemów prawidłowych wiarygodnych:

1 niepref

Niektóre owlawki są maślakami

Żadne grzyby nie są owlawkami

Niektóre grzyby nie są maślakami

1 pref

Żadne fastagny nie są budynkami

Niektóre kamienice są fastagnami

Niektóre budynki nie są kamienicami

4 pref

Niektóre bociany są kuszorami

Żadne kuszory nie są ptakami

Niektóre ptaki nie są bocianami

4 niepref

Żadne płazy nie są skolpami

Niektóre skolpy są rzekotkami

Niektóre płazy nie są rzekotkami

Prawidłowe niewiarygodne, utworzone z wykorzystaniem konkluzji z problemów nieprawidłowych niewiarygodnych:

1 pref

Niektóre paldery są wierzbami

Żadne drzewa nie są palderami

Niektóre wierzby nie są drzewami

1 niepref

Żadne muasta nie są gadami

Niektóre żółwie są muastami

Niektóre żółwie nie są gadami

4 niepref

Niektóre kutry są hilzakami

Żadne hilzaki nie są statkami

Niektóre kutry nie są statkami

4 pref

Żadne kwiaty nie są wiekrzami

Niektóre wiekrze są zonkilami

Niektóre zonkile nie są kwiatami

Tabela 1

Treści wykorzystane do konstrukcji sylogizmów z zestawu pierwszego oraz drugiego.

Kategorie		Elementy kategorii	
Działa	armaty		
Kwiaty	żonkile		
Płazy	żaby	rzekotki	
Statki	kutry	jachty	
Grzyby	maślaki	pieczarki	
Ryby	karpie	tuńczyki	
Drzewa	świerki	wierzby	
Warzywa	brokuły	cebule	
Psy	terierey	owczarki	
Alkohole	tequile	koniaki	
Meble	komody	sofy	regaly
Ptaki	wróble	jastrzębie	bociany
Instrumenty	perkusje	gitary	skrzypce
Owady	pszczoły	ważki	trzmiele
Gady	aligatory	żółwie	zaskrońce
Budynki	kamienice	wieżowce	biurowce

Adnotacja. Tabela stworzona na wzór tabeli A.1 z Trippas D., (2014) „Using forced choice to test belief bias in syllogistic reasoning.” Każdy element kategorii wykorzystany został jednokrotnie.

Tabela 2

Pseudo-wyrazy wykorzystane do konstrukcji sylogizmów.

Wykorzystane pseudo-wyrazy:

Chowliki, bżazy, bagery, uzmy, kebury, rosaki, bakarty, lidy, strzysła, midiony, awlasy, haćby, nepki, bynery, hyrbety, pażety, lynki, rólga, tylany, gałsany, obzy, patercjały, wetny, kamferty, owlawki, fastagny, kuszory, skolpy, muasta, paldery, wiekrze, hilzaki, chłomki, sparze, połoski, zdomieje,

Źródło: Imbir K., Spustek T. i Zygierewicz J. (2015) „Polish pseudo-words list: dataset of 3023 stimuli with competent judges’ ratings.”

Schematy figur oraz zdań kategorycznych wykorzystanych do konstrukcji struktur logicznych.

Oznaczenia:

A – termin większy

C – termin mniejszy

B – termin średni, jego pozycja w przesłankach określa figurę sylogizmu.

Przykładowy schemat sylogizmu w figurze pierwszej, w którym termin większy występuje w konkluzji jako podmiot:

BA

CB

AC

Struktury logiczne wykorzystane w zestawie pierwszym:

Tabela 3

Struktury logiczne wykorzystane w zestawie pierwszym. Figura 1.

Element struktury	Struktura 1. Typy zdań kategorycznych	Struktura 2. Typy zdań kategorycznych	Struktura 3. Typy zdań kategorycznych	Struktura 4. Typy zdań kategorycznych	Schemat umiejscowienia terminów
Przesłanka 1	a	a	e	e	<u>B</u> A
Przesłanka 2	i	i	a	a	C <u>B</u>
Konkluzja	i	e	i	e	AC/CA
Poprawność	Poprawna	Niepoprawna	Niepoprawna	Poprawna	

Adnotacja. Znaczenie symboli: a - zdanie ogólnie-twierdzące, e - zdanie ogólnie-przeczące, i - zdanie szczegółowo-twierdzące.

Tabela 4

Struktury logiczne wykorzystane w zestawie pierwszym. Figura 2.

Element struktury	Struktura 1. Typy zdań kategorycznych	Struktura 2. Typy zdań kategorycznych	Struktura 3. Typy zdań kategorycznych	Struktura 4. Typy zdań kategorycznych	Schemat umiejscowienia terminów
Przesłanka 1	a	a	e	e	<u>AB</u>
Przesłanka 2	e	e	a	a	<u>CB</u>
Konkluzja	e	i	i	e	AC/CA
Poprawność	Poprawna	Niepoprawna	Niepoprawna	Poprawna	

Adnotacja. Znaczenie symboli: *a* - zdanie ogólnie-twierdzące, *e* - zdanie ogólnie-przeczące, *i* - zdanie szczegółowo-twierdzące.

Tabela 5

Struktury logiczne wykorzystane w zestawie pierwszym. Figura 3.

Element struktury	Struktura 1. Typy zdań kategorycznych	Struktura 2. Typy zdań kategorycznych	Struktura 3. Typy zdań kategorycznych	Struktura 4. Typy zdań kategorycznych	Schemat umiejscowienia terminów
Przesłanka 1	a	a	i	i	<u>BA</u>
Przesłanka 2	i	i	a	a	<u>BC</u>
Konkluzja	i	e	e	i	AC/CA
Poprawność	Poprawna	Niepoprawna	Niepoprawna	Poprawna	

Adnotacja. Znaczenie symboli: *a* - zdanie ogólnie-twierdzące, *e* - zdanie ogólnie-przeczące, *i* - zdanie szczegółowo-twierdzące.

Tabela 6

Struktury logiczne wykorzystane w zestawie pierwszym. Figura 4.

Element struktury	Struktura 1. Typy zdań kategorycznych	Struktura 2. Typy zdań kategorycznych	Struktura 3. Typy zdań kategorycznych	Struktura 4. Typy zdań kategorycznych	Schemat umiejscowienia terminów
Przesłanka 1	a	a	i	i	<u>AB</u>
Przesłanka 2	e	e	a	a	<u>BC</u>
Konkluzja	e	i	e	i	AC/CA
Poprawność	Poprawna	Niepoprawna	Niepoprawna	Poprawna	

Adnotacja. Znaczenie symboli: *a* - zdanie ogólnie-twierdzące, *e* - zdanie ogólnie-przeczące, *i* - zdanie szczegółowo-twierdzące.

Struktury logiczne wykorzystane w zestawie drugim:

Tabela 7

Struktury logiczne wykorzystane w zestawie drugim. Figura 1.

Element struktury	Struktura 1. Typy zdań kategorycznych	Struktura 2. Typy zdań kategorycznych	Schemat umiejscowienia terminów
Przesłanka 1	e	i	<u>BA</u>
Przesłanka 2	i	e	<u>CB</u>
Konkluzja	o	o	AC
Poprawność	Niepoprawna	Poprawna	

Adnotacja. Znaczenie symboli: *a* - zdanie ogólnie-twierdzące, *i* - zdanie szczegółowo-twierdzące, *e* - zdanie szczegółowo-przeczące.

Tabela 8

Struktury logiczne wykorzystane w zestawie drugim. Figura 1.

Element struktury	Struktura 1. Typy zdań kategorycznych	Struktura 2. Typy zdań kategorycznych	Schemat umiejscowienia terminów
Przesłanka 1	e	i	<u>BA</u>
Przesłanka 2	i	e	<u>CB</u>
Konkluzja	o	o	CA
Poprawność	Poprawna	Niepoprawna	

Adnotacja. Znaczenie symboli: *a* - zdanie ogólnie-twierdzące, *i* - zdanie szczegółowo-twierdzące, *e* - zdanie szczegółowo-przeczące.

Tabela 9

Struktury logiczne wykorzystane w zestawie drugim. Figura 4.

Element struktury	Struktura 1. Typy zdań kategorycznych	Struktura 2. Typy zdań kategorycznych	Schemat umiejscowienia terminów
Przesłanka 1	e	i	<u>AB</u>
Przesłanka 2	i	e	<u>BC</u>
Konkluzja	o	o	AC
Poprawność	Niepoprawna	Poprawna	

Adnotacja. Znaczenie symboli: *a* - zdanie ogólnie-twierdzące, *i* - zdanie szczegółowo-twierdzące, *e* - zdanie szczegółowo-przeczące.

Tabela 10

Struktury logiczne wykorzystane w zestawie drugim. Figura 4.

Element struktury	Struktura 1. Typy zdań kategorycznych	Struktura 2. Typy zdań kategorycznych	Schemat umiejscowienia terminów
Przesłanka 1	e	i	<u>AB</u>
Przesłanka 2	i	e	<u>BC</u>
Konkluzja	o	o	CA
Poprawność	Poprawna	Niepoprawna	

Adnotacja. Znaczenie symboli: *a* - zdanie ogólnie-twierdzące, *i* - zdanie szczegółowo-twierdzące, *e* - zdanie szczegółowo-przeczące.